

ناموس

ناموس، خوشبو چيچكلارك اوزى كې فضيلتلك اسا .
 سيدر . او مرتبه نازكدرکه اك خفيف اك اوفاق برلكه بيله
 پارلاقنى ازاله ايده بيلير . حيات، جسم انسانه نصل لازم
 ايسه روحده ناموسه اويله جه محتاجدر . بالجمله حسياتمزي
 تعديل و فضيلتلمزى تكميل ايدن ناموسدر . ناموس
 قلمزده فضائلى احيا و رذائلى احما ايدر . هر فضيلته
 تقويت ويرر . ناموس اويله بر فضيلتدرکه سائر فضائله
 نظارت و آنلرى لئكه سزجه و قصور سزجه محافظه ايمكه
 مأمور و مجبوردر . رذائلى احمايه چاليشير . فضائله جلا ويرر .
 انسانه تسليت بخش اولور . والحاصل هر حال و كارده آكا
 احتياج آشكاردر . ناموس بر دولتلك حكومت ثانيه سى
 و روحى مقامندهدر . علما و فضلايه نظافت، جنكاورلره
 شجاعت، حكامه عدالت، ارباب ذكايه شوق و غيرت، قادينلره
 عفت توصيه ايدر . تجارت و اخذ و اعطاده صداقت و دوستلرده
 وفا كارلق لزومنى اخطار ايلر .
 امور ماليهده جزئى بر شبهه يي بيله تعيب ايدر .
 عسكرى محاربه يه دعوت ايلر .
 ناموسك مكافاته مقتدر و مجبور اولدنى شئى آتون

ایله مبادلہ ایتمک اصلاً جائز دکلدر . بر قهرمان ایچون
 بر دفنه دالی بر تاج ظفردر . ناموس غیرتی کودن بر
 آدم ایچون بر تشویق معنوی بر مکافات مادیه مقامندهدر .
 ناموس پک مقدس و معتبردر . بناءً علیه آنی لکه دار ایتمکدن
 بغایت احتراز لازمدر . بعضی لک زعم ایتمک لاری کبی
 ناموسک غایه سی اهلینک حسن ظننه مظهر اولمقدن
 عبارت اولیوب عالیجناب بر روحک اک مقدس بر صفت
 مخصوصه سیدر . ارباب ناموسک حسن ظن عمومی به
 مظهر اولسی ایسه بر مکافات متابه سندهدر .

ثروت و صحت برر جدی و حقیقی نعمت اولدینی
 کبی ناموس، عار، وقار دخی جدی و حقیقی بر نعمتدر .
 حتی آنلرک ده فوقینده بر نعمتدر . بناءً علیه ناموس
 دخی ثروت و صحت کبی و بلکه دها زیاده مرغوب و محبوب
 اولمق لازم کلیر . «ناموس بالجمله خزان علمدن زیاده
 دائم و قائمدر . زیرا بعدالوفات باقی قالان شی آحقی
 انسانک ناموس و فضیلتیدر» دیه کتب الهیه ده اشارت واردر .
 بناءً علیه انسان ناموس عزیزینی لکه دار ایتمکدن دائماً حذر
 ایتمک لازمدر . ناموسلی بر آدم ناموس و فضیلتک مجرد
 بر ثمره سی دیمک اولان حسن ظن و توجه عمومی به مظهر
 اولمق ایچون وظیفه لرینک اجرا سنده قصور ایتمک و کمال

Metin 3

Nâmûs:

Nâmûs, hoş-bû çiçeklerin özü gibi faziletlerin esâsıdır. O mertebe nâziktir ki en hafif en ufak bir leke bile parlaklığını izâle edebilir. Hayat, cism-i insana nasıl lâzım ise rûh da nâmûsa öylece muhtâctır. Bi'l-cümle hissiyatımızı ta'dil ve faziletlerimizi tekmil eden nâmûstur. Nâmûs, kalbimizde fezâili ihyâ ve rezâili imhâ eder. Her fazilete takvîyet verir. Nâmûs öyle bir fazilettir ki sâir fezâile nezâret ve onları lekesizce ve kusursuzca muhâfaza etmeye me'mûr ve mecbûrdur. Rezâili imhâya çalışır, fezâile cilâ verir. İnsana tesliyet-bahş olur. Ve'l-hâsıl her hâl ve kârda ona ihtiyâc âşikârdır. Nâmûs bir devletin hükümet-i sâniyesi ve rûhu makâmındadır. Ulemâ ve fuzalâya nezâfet, cengâverlere şecâat, hukkâma adâlet, erbâb-ı zekâyâ şevk ve gayret, kadınlara iffet tavsiye eder. Ticâret ve ahz u atâda sadâkat ve dostlukta vefâkârlık lüzûmunu ihtâr eyler.

Umûr-ı mâliyyede cüz'î bir şüpheyi bile ta'yîb eder. Askerî muhârebeye davet eyler.

Nâmûsun mükâfâta muktedir ve mecbûr olduğu şeyi altın ile mübâdele etmek aslâ câiz değildir. Bir kahraman için bir defne dalı, bir tâc-ı zaferdir. Nâmûs gayretini güden bir adam için bir teşvîk-i ma'nevî bir mükâfât-ı maddiye makâmındadır. Nâmûs pek mukaddes ve muteberdir. Binâen aleyh onu leke-dâr etmekten be-gâyet ihtirâz lâzımdır. Bazıların zu'm ettikleri gibi nâmûsun gâyesi ahâlînin hüsn-i zannına mazhar olmaktan ibâret olmayp âlî-cenâb bir rûhun en mukaddes bir sıfat-ı mahsûsasıdır. Erbâb-ı nâmûsun hüsn-i zann-ı umûmîye mazhar olması ise bir mükâfât mesâbesindedir.

Servet ve sıhhat birer ciddî ve hakikî nimet olduğu gibi, nâmûs, âr, vakâr dahi ciddî ve hakikî bir nimettir. Hattâ onların da fevkinde bir nimettir. Binâen aleyh nâmûs dahi servet ve sıhhat gibi ve belki daha ziyâde mergûb ve mahbûb olmak lâzım gelir. "Nâmûs bi'l-cümle hazâin-i âlemden ziyâde dâim ve kâimdir. Zira "*Ba'de'l-vefât bâkî kalan şey ancak insanın nâmûs ve faziletidir.*" diye kütüb-i ilâhiyyede işaret vardır. Binâen aleyh insan nâmûs-ı azîzini leke-dâr etmekten dâimâ hazer etmek lâzımdır.

Nâmuslu bir adam nâmûs ve faziletinin mücerred semeresi demek olan hüsn-i zan ve teveccüh-i umûmîye mazhar olmak için vazîfelerinin icrâsında kusûr etmemeye ve kemâl-i adâlet ve hakkâniyet üzere hareket etmeye çalışır.

Muallim Nâcî, *Mekteb-i Edeb*, İstanbul, 1303, c. II, s. 266-267.

Metin 3: Sözlük

Farsça kelime ve tamlamalar:

Hoş-bû	Güzel kokulu
Tesliyet-bahş	Teselli veren
Leke-dâr	Lekeli
Be-gâyet	Çok miktarda

Arapça kelime ve tamlamalar:

Hükümet-i sâniye	İkinci hükümet
Erbâb-ı zekâ	Zeki insanlar
Ahz u atâ	Alış veriş
Tâc-ı zafer	Zafer tacı
İhtirâz	Sakınma
Hüsn-i zan	Birisi hakkında iyi düşünme
Âli-cenâb	Yüce kişilik
Sıfat-ı mahsûsa	Özel bir sıfat olarak
Hazâin-i âlem	Dünyanın hazineleri
Ta'yîb ve takbîh	Ayıplama ve kınama
Hulf etmemek	Sözünden dönmemek
Kâtim-i esrâr	Sırları saklamak

اون برنجى فصل

عثمانلى مدينى

عثمانلىلر ك ظهورى

عثمانلىلر . — عثمانلىلر آسيادن آناطولى يە كلن ترك قىبلە سندنرلر . آسىيائى قانە بويان چنكىزك ظلمنن قورتولمق اچون آناطولى يە كلدىلر . (سكود) و (طومانىچ) طرفلر يە يرلشدىلر . اطرافلر نده كى بيزانس حكومتى ايله محاربه ايدرك مملكتلر ينى بيولتدىلر . آرزمانده روم ايلنه كلدىلر . اردولرى ايله بالقانلره قدر طياندىلر . بيزانس ايمراطورلغنك چوروك انقاضى اطرافنده صاعلام ومتين بر حكومت تاسيسنه باشلادىلر . حكومتلر ينى تاسيس ايدن قايى خان سلاله سندن ارطغرل غازينك اوغلى عثمان بك اولدىنى اچون حكومتلر ينده (عثمانلى حكومتى) ديدىلر .

عثمانلىلر ك طبائى . — عثمانلىلر ك طبائى ترك نسلنك طبائعندن آرى دكلدر . عثمانلىلر غايت جسور ، عسكر بر قوم ايدى . آسىيائى وسطاده قىبله حالنده ياشامغه ، قومشولرى ايله حرب ايتمكه آليشمشلردى . قىبله رئيسنه اطاعت ، كوچوكلره مرحمت عثمانلىلر ك الكمهم اوصافندن ايدى . عثمانلىلر غايت قناعتكار ايدى . قومشولرى ايله حربه دائما حاضر بولونورلردى .

Metin 4

Osmanlıların Zuhûru

Osmanlılar, Asya'dan Anadolu'ya gelen Türk kabîlesindendirler. Asyayı kana bulayan Cengiz'in zalesmesinden kurtulmak için Anadolu'ya geldiler. Söğüt ve Domanıç taraflarına yerleştiler. Etraflarındaki Bizans hükümeti ile muhârebe ederek memleketlerini büyüttüler. Az zamanda Rumeli'ne geldiler. Orduları ile Balkanlara kadar dayandılar. Bizans İmparatorluğunun çürük enkâzı etrâfında sağlam ve metîn bir hükümet te'sisine başladılar. Hükümetlerini te'sis eden Kayıhan sülâlesinden Ertuğrul Gâzî'nin oğlu Osman Bey olduğu için hükümetlerine de "Osmanlı Hükümeti" dediler.

Osmanlıların tabâyii: Osmanlıların tabâyii Türk neslinin tabâyiiinden ayrı değildir. Osmanlılar gâyet cesûr, asker bir kavim idi. Asyâ-yı vustâda kabîle hâlinde yaşamaya, komşuları ile harb etmeye alışmışlardı. Kabîle reîsine itâat, küçüklere merhamet Osmanlıların en mühim evsâfından idi. Osmanlılar gâyet kanâat-kâr idi. Komşuları ile harbe dâimâ hâzır bulunurlardı.

Ahmed Refik, *Târîh ve Medeniyet*, İstanbul, 1328, s. 187.

Metin 4: Sözlük

Farsça kelime ve tamlamalar:

Kanâat-kâr	Kanaat sahibi
------------	---------------

Arapça kelime ve tamlamalar:

Zaleme	Zâlimler
Tabâyî	Huylar
Asyâ-yı vustâ	Ortaasya